

Издавачторком, четвртком и суботом.

ПРЕДПЛАТА: на Краљевину СХС
мјесечно Д 15; тромјесечно Д 40;
на Италију мјесечно лира 6; по-
једини број 30 центева. Огласи
по ценику. Поједини број Д 1-50.

ДАЛМАТИНСКИ РАДИКАЛ

Поштарина плаћена у готову.

Издаје: Окружни Одбор Народне
Радикалне Странке у Шибенику.
Одговорни уредник: Шпиро Такић.

Телефон број 60.

Штампа: Нова Штампариа - Шибеник.

Година 1.

ШИБЕНИК, субота 11. новембра 1922.

Број 13.

Миће се.

Prema pisanju zagrebačke štampe, u posljednje vrijeme opaža se sve to jače gibanje u Hrvatskom Bloku. Postoji jaka struja, da se napusti dosadašnja politika apstinencije, da se pođe u Beograd i istupi aktivno u današnjoj političkoj situaciji i da sam Hrvatski Blok uzme učešća u riješavanju unutrašnje krize. Na ovaj korak „tjera vodstvo Hrvatskoga Bloka današnja vanjska situacija naše države, obzirom na pobjedu Turaka i njihovo nadiranje u Evropu, te promjena režima u Italiji“, kako piše „Slobodna Tribuna“.

I tako nakon dvije godine apstinencije u radu Narodne Skupštine, poslije četiri godine sabotiranja države, rušenja iznutra i s polja, zastupnici Hrvatskoga Bloka, imali bi da dođu u Beograd i da saraduju u Narodnoj Skupštini, umjesto da država pred njima kapitulira, kako su to oni nekada mislili i nadali se.

One stranke, a u prvom redu Narodna Radikalna Stranka, koje su najviše doprinijele stvaranju ove naše velike države, nijesu kapitulirale pred Hrvatskim Blokom. Iz Beograda se mirno i hladnokrvno promatralo sve ono što se događa u Zagrebu i u Hrvatskoj, vjerujući u zdravi instinkt hrvatskoga naroda, da će mu se jednom otvoriti oči, da će spoznati istinu, da srpski narod nema nikakvih imperijalističkih težnja, do želje, da sva tri brata Srbin, Hrvat i Slovenac, žive slobodno i da budu ravnopravni u državi, koju je on svojom krvlju i svojim kostima sazidao.

Ni srpski narod, ni srpski državnici i političari, nijesu nikad pomišljali na kakvu hegemoniju. Ravnopravnost i sloboda svih triju plemena bile su sloboda svakome Srbinu.

Samo bolesne ambicije i želje izmislile su, da Srbi hoće neku hegemoniju u ovoj našoj slobodnoj državi. I na taj način potpirivale su se mržnje između Srba i Hrvata i stvaralo neko „hrvatsko“ pitanje. Samo trezvenosti, razboru i oštroumnosti naših državnika i srpskoj širokogrudnosti može se zahvaliti, što nije došlo do nemilih i neželjenih posljedica.

Narodna Skupština i vlada, svjesni svoje velike zadaće i odgovornosti radili su mirno i ustrajno, ne obazirući se. Tako je donešen i Ustav, čim je zagarantovano državno i narodno jedinstvo, i mnogi drugi važni zakoni za zemlju.

Hrvatski Blok najavljujući promjenu svoje dosadašnje taktike i volju za pozitivan rad misli, da najprije treba da pred njim kapituliraju ostale stranke, u prvom redu stranke vladine koalicije, možda zato što su dosada morale nositi svu odgovornost i sav teret vlasti. Pa ni to ne bi bilo dosta. Hrv. Blok i njegovi pomagači „javni radnici“ htjeli bi, da pred njima padne i Vidovdanski Ustav, da propadne načelo jedinstva, a pobijedi načelo partikularizma, pokrajina, sabora

po uzoru Austro-Ugarske, — „eda se očuvaju historijske granice“ — protiv čega se naš narod kroz vjekove borio. Naš narod je ginuo, stradao i umirao za jednu jedinstvenu državu, a ne za „očuvanje historijskih i pokrajinskih granica“.

Radić sa Hrvatskim Blokom može doći u Narodnu Skupštinu, može u njoj surađivati za dobro i korist naše slobodne

velike Kraljevine, ali mora da se odreče svoje dosadašnje ideje, revizije Ustava i parčanja države, jer će protiv sebe naći sve one, koji zastupaju ideju jedinstva. Ako Hrvatski Blok ima namjeru da pođe u Beograd, onda neka ide s odlukom i voljom da gradi, a ne da razgrađuje. Samo tada njegova će snardnja u Skupštini biti od koristi.

Писмо из Београда.

Унутрашња ситуација. — Непатриотски испад земљорадничких посланика. — Господин Политис у Београду. — Источно Питање.

У Београду, 6. новембра.

Унутрашња политичка ситуација још је нејасна. Положај владе још није разбистрен. Према томе ни питање владине кризе или реконструкције кабинета још није решено.

Радикални Посланички Клуб, са председником владе на челу, стоји на гледишту, да је не само непотребно, него и неопортуно отворати кризу у садашњим спољашњим приликама. Међутим, један део Демократског Посланичког Клуба, са г. Давидовићем на челу, остаје још при ранијој клупској одлуци о оставци демократских министара, док други део, изгледа бројнији, придружује се, начелно, одлуци Радикалног Посланичког Клуба. Због тога стоји отворено питање владине политике. Ако Демократски Посланички Клуб, који још претреса постављено питање, донесе одлуку, или боље потврди ранију одлуку о оставци демократских министара, онда је криза у влади, ма и парцијална, неизбежна; донесе ли другојачију одлуку, влада ће, у главном, остати оваква каква је.

Данас је, после краћег одмора због прославе Кумановске Пободе и свечаности у Прагу, Народна Скупштина наставила свој рад. Прва седница била је кратка и формална. За нас и оцену вредности и патриотизма неких људи, које је Далмација, на жалост, послала да је у Народној Скупштини представљају, била је необично тугаљива и поразна. Посланици Земљорадничког Клуба поднели су Народној Скупштини законски предлог за решење аграрног питања у Далмацији и тражили су да се тај њихов предлог прогласи хитним. Народна Скупштина је то њихово тражење сасвим оправдано одбила. Земљораднички посланици су онда напустили седницу; а далматински земљораднички посланици су уз то стали викати: „Живео Д' Анунцио!“ Руженило стида ударило нам је у лице, а ударило је и свима другима. Господин Љуба Јовановић, наш земљак и понос наш, са узбуђењем, какво се ретко код човека виђа, протестовао је најенергичније.

Министар иностраних Дела Грчке био је и отишао. Јуче цео дан конференсао је с нашим министром председником и с нашим министром иностраних дела. Према добијеним информацијама постигнут је потпун споразум по свима додирнутим питањима.

Тачно се не зна, о чему је све било говора и шта и како је закључено. Зна се да је постигнут споразум по питању трговинског уговора, слободне зоне у солунском пристаништу, заштите манина у обема земљама и

још по неким питањима. Шта је закључено о држању на конференцији у Лозани — није познато, ма да је изван сваке сумње да је и о томе било говора. Говори се да је начелно прихваћена жеља Грчке да уђе у Малу Антанту. Господин Политис је сам изјавио: да је постигнуто сагласност како у питањима која интересују само наше две земље, тако и у питањима међународне ситуације.

Председник италијанске владе, г. Мусолини, упутио је, најпосле, поздравни телеграм нашем министру спољних послова, али — да би разлика између нашег министра и министра других држава била очигледна — не директно, него преко одговорног италијанског управника послова. Господин Нинчић одговорио је једнако и једнаким начином.

Овим телеграмима не треба, за сада бар, придавати никакву нарочиту важност. Они су више акт куртоазје. Још би се могло тврдити, да су искрене жеље с наше стране: да се што пре васпоставе пријатељски односи између две суседне земље; али са стране г. Мусолинија речи остају речи док их не потврди делима. Извршење Рапалског Уговора први је услов за то и биће први стварни доказ искренности његових жеља у телеграму урученом нашем министру иностраних дела.

У Београду, 9. новембра.

У односима између наше државе и нове италијанске владе назире се контуре реалније и доста лојалне политике. С наше стране није ништа измењено. Ако се и може говорити о променама код нас, оне се могу обележити ублажавањем узумирености. С италијанске стране долазе, међутим, вести о принципијелним променама групе на влади према нама и обавезама примљеним у форми једног међународног уговора Г. Мусолини, дао је, како смо обавештени, изјаву и реч, да ће извршити Рапалски Уговор. Ако је то тачно и ако г. Мусолини откупи своју реч, он ће самим тим ударити реалан темељ потребном међусобном поверењу између наше државе и Италије, без чега се не могу ни замислити односи доброг суседства, а још мање искреног пријатељства и усрдности.

Источно Питање поново је почело да уноси, у знатној мери, узумиреност у политику међународне заједнице. Не чекајући конференцију у Лозани и] противно одредбама примирја у Муданији, Турци су, опјени, вероватно, последњим успесима у рату с Грчком, почели да врше испаде већег значаја. По оној,

да се апетит отвара једењем, Турци замишљају да су пропустили згодан моменат и да довољно нису искористили победу, па сада, верујући у немоћ западних сила и других заинтересованих држава, мисле да ће најбоље помирити чак и немогуће своје прохтеве, ако несложне велике силе доведу пред свршен чил и безобзирно крпе одредбе примирја. Отуда та узнемиреност у атмосфери међународне политике, отуда и опасност озбиљнијих заплетата.

Могуће је да неће доћи ни до чега, могуће је да ће се Турци благовремено тргнути, да не би и сами потврдили истину: да је погрешка, додуше потребна погрешка, што им се дозвољило повратак у Европу; али је исто тако могуће, да незајажљивост Турака и њихово непоштовање обавеза, заједно са неслоном западних сила, доста допринесе компликовању прилика и изазове догађаје непредвиђене замашности.

Због ових турских испада није искључено да се конференција у Лозани одложи за доцније, што би била озбиљна погрешка, јер су тежи испади по дефинитивном решеним него по отвореним питањима.

Турске чете у Европи.

Nakon posljednjih izgreda u Carigradu, za kojih je palo više žrtava sa engleske i turske strane, Turci su u utorak 7. ov. mj. prešli na evropsku stranu s jakim odjelom četa. Turske su se čete iskrcale na Galipoljskom poluostrvu. Radi toga je u savezničkim krugovima u Carigradu zavladała potištenost. Turci su svoj prelaz preko morskih tjesnaca izveli u času, kad su engleske retne lade bile na drugoj strani tjesnaca. U Carigradu se tvrdi, da Turci spremaju napadaj, i da je u tu svrhu na maloazijskoj obali koncentrisan ogroman broj aeroplana. Turci namjeravaju da operacije iz Male Azije prenesu na evropsko tlo.

Sada kad su Turci potpuno zaposjeli Trakiju, uputili su note Saveznicima u kojima traže da se digne okupacija nad Carigradom, da se Dardanele potpuno prepuste Turskoj i da se dignu sve kapitulacije i svaka kontrola, specijalno što se tiče turskih željeznica.

U Parizu i Londonu zavladała je velika zabrinutost povodom događaja na Orijentu. Bonar Law je tražio da se lord Pershing povрати na Istok i da tamo završi svoje političke dužnosti. Orijentalna kriza dapače je potisnula interes za predstojeće izbore. Između Pariza i Londona izmjenjuju se neprestano mišljenje o mjerama, koje bi trebalo poduzeti obzirom na prilike na Istoku.

Jedna interesantna sjednica općinskog vijeća u Splitu.

Jedna primjedba u „Životu“, da je općina splitska, nemarom svoje uprave, izgubila 3 miliona kruna u poslu svog vodovoda, dala je povoda predsjedniku općine, dr. Tartagli, da sazove općinsko vijeće na vanrednu sjednicu, i da postavi pitanje povjerenja. Samo su četiri vijećnika glasali za predlog dra. Majstrovića, da jedna anketa prouči, je li bilo štete za općinu i je li uprava odgovorna, dočim su svi ostali izglasali povjerenje načelniku i upravi.

Dovle ne bi bilo ništa zanimljiva u ovom sastanku općinskog vijeća. Interesantno je, što se je čulo od dra Tartaglie. On je, sjedne strane, žalio se na državne vlasti, jer da one, kao i u drugim pitanjima, tako i u pitanju vodovoda čine nepravdu Splitu, a obasipaju darovima druge gradove Dalmacije. S druge strane pohvalio se je, da je „svojim taktom“ dobio za Split i njegov vodovod milion kruna državnog novca koji nije bio namijenjen Splitu. Ovakova je iz-

java sasvim u duhu jednog „javnog radnika“ sa zagrebačkog kongresa i nije nigdje bolje mogla biti učinjena no u Splitu, gdje je Dr. Trumbić, taj „atom njegove duše“, kako on voli o sebi i o Splitu da kaže, ovu državu nazvao „državom pljačkaša“.

Ne želeći biti neprijatelji Splita, mi mu u pitanju vodovoda, možemo oduzeti jednu zavist i dati jednu utjehu. Možda je dr. Tartaglia ciljao i na Šibenici, kad je spomenuo dalmatinske gradove, koji su tobože bliži srcu vlade i njenim kasama od njegovog Splita. Istina je, da Šibenik ima svoj vodovod, kao što je istina, da je narod šibenički, prošlog ljeta, mogao ići po vodu u Split.

Drugom prilikom progovorićemo o nimalo simpatičnoj pojavi veličanja Splita, koje ide tako daleko, da se svaka njegova potreba proglašuje državnim problemom, koja mora isključiti sve druge zadatke države i dužne obzire na ostale djelove pokrajine, koji nemaju ni prve pogodbe kulturno-socijalnog razvitka.

Kredit našim bankama.

Usljed puta našeg ministra financija u Prag, nastupiće velike promjene u našem ekonomsko-financijskom životu. Od velike blagodati biće u prvom redu krediti, koje će dati Čehoslovačka našim bankama. Tako ćemo doći do više novaca, čim će se podići nove državne zgrade, činovničke kuće itd. Tako pored stalnog padañja cijena, koje treba da se nastavi, imamo izgled na bolje prilike u skoroj budućnosti.

Naši dopisi.

Zadar, 8. novembra.

(Sukobl u Zadru). Posljednji dogadjaji u Italiji i dolazak na vladu vogje fašista imali su u Zadru tu posljednicu, da su izazvali sukobe između raznih stranaka. Predsjednik općine, Parsicelli i većina odbornika demisionirali su. Poslanik, Dr. Krekich, položio je mandat, upitivši jedan proglaš svojim biračima.

Split, 9. novembra.

(Proslava narodne pobjede u Splitu.) Danas u četvrtak, Split je proslavio četrdesetogodišnjicu narodne pobjede. U podne je u narodnom kazalištu održana svečana sjednica općinskoga vijeća. Na sjednici je zaključeno, da se raspíše natječaj za „Povijest grada Splita“ uz honorar od 25.000 dinara.

Kotor, 9. novembra.

(Avijatička nesreća.) U četvrtak u 9 sati i po srušio se je naglo sa hidroavionom u more nedaleko Tivta kapetan ratne mornarice Glauko Prebando. S njim se nalazio i mornar Mataja. Obojica su ostali na mjestu mrtvi.

Kiin, 6. novembra.

(Основ. школе. - Отвор ниже пол. школе у Главици.) Одбор који је био именован на задној скупштини, да пронађе двије дворане у којима би се смјестила привремено два разреда осн. мушке школе, док се сагради зграда за мушку и женску осн. школу, држао је до сада двије сједнице. На овима се свестрано расправљало о предмету, те је одлучено да Опћина у недељу дне 12. т. мј. sazove ону скупштину грађана кинских, на којој ће г. Др Нико Новаковић поднијети реферат и односни предлог одбора на прихват.

Опћина је посебним огласом већ одредила збор, те и овим приликом поново наглашавано за што бројнији приступ, како би се једном средило ово питање, које је од опћег интереса и треба да занима свакога без разлике.

Данас је у присуству позваника отворена нижа пољоделска школа на Главици заужбине пок. Л. Молта. Након службе у обадвијема црквама мјесним, пошло се до Главице, где је пред ученицима и званицима при одржао говор и прогласио отвор школе „Г. Ожанић уз поздрав и оданост Н. В. Краљу“ наглашави корист и пужду оваке врсти школе за наше крајеве. Послеје овога говорили су управитељ школе г. Моравић; срески школ. надзорник г. Петрановић и представник опћине кинске г. Сладић.

Дан.

Биоцић, 9. новембра.

(Горе него под Аустријом.) И по аустријском закону признати ијеросписовједима било је признато светковати празнике своје вјере, нама Србима особито своје „Крсно име“. Што данас видимо? Ево случаја: У једној парници у селу Биоцићу ради сметања посједа измјеху обију странака српско-православне вјере заказује се судбени извид на лицу мјеста од стране судбене комисије из Дрниша. Тај дан тужитељ слави своје „Крсно име“ и чуда баш он не прима о томе никаква позива (дочим га оптуженим и његови свједоци примају, и ако 24 сата прије!!!) и госп. судач Љубић диже кршњаке око 1 сата послеје подне од Крсне свјеће поручујући им да дођу на дотичну честицу.

Колико је жалосно да је протустранка порадила да баш тај дан буде извид е да иekali свој глас на тужитељу, ометајући му „Крсно Славу“ (али то је неукит тежак!!!) толико је још жалосније што госп. судач Љубић, кад сам му приступио, јер сам баш тога часа у истој кршњака читао Славу, те му лијеписним начином исказао, да је дотичним „Крсно име“ и да никако није лијепо да их се баш тај дан смета, тим више што исти нијесу извијештени о том извиду, он се на ме брутално издерио пред сакупљеним свијетом ријечима: „Молим Вас не сметајте ме, и знајте, да је овдије суд!“ На то сам госп. суду Љубићу одговорио, да сам и ја преставник цркве и њених права и баш тога часа у служби, нашто ми је поновно одговорно не осврћући се на моје ријечи: „Не сметајте више!“ Захваљујући на лијепо поступку госп. судца Љубића према мени, пошао сам мирно својим путем, остављајући славнога судца, да само такогази и оно што нам ни добро позната Аустрија није газила.

Ово је само путем јавности, а што ће бити путем закопа то ћемо тек видјети.

Поп Мирко Стојсављевић.

— Angorska je vladа izjavila, da ne priznaje nijedan ugovor, koji je zaključila carigradska vlada od 16. marta 1920. unapred.

— Odnosi između angorske i carigradske vlade još su uvijek zategnuti. Kemalisti su nepomirljivi u pogledu zahtjeva carigradske vlade da uzme učešća na konferenciji u Lousanai.

— Četerin je izjavio, da će ostavka Lloyd Georgera povoljno uticati na odnose Engleske i Rusije. Obe su zemlje upućene jedna na drugu.

— Prošle srijede su čete republike daljnjeje Istoka ušle u Vladivostok. U zapovjedi, koju je izdao Trocki vojsci i morarima, veli se, da interesi Rusije zahtijevaju da Vladivostok bude ruski, da bi se obezbijedio izlazak na Tihl Okean.

— Ludendorff je izjavio, da će se u Njemačkoj uskoro pojaviti nova politička ubijstva.

— Na Mitrov-dan 8. o. mј. održala je Matica Srpska u Novom Sadu veliku skupštinu.

— Savjet Društva Naroda riješio je, da zatraži povratok svijih privatnih dobara Karla Habzburškoga, i to od svih država nasljednica. Za zaostavština ima da pripadne nasljednicima kralja Karla.

— Protiv bivšeg grčkog kralja Konstantina podignuta je optužba, da je kao fiktivni vrhovni zapovjednik grčke vojske kriv narodnoj katastrofi. Krive ga da je upropastio i narod u državi.

— U Subotici je osuglen Molar, mađarski špijun, na 9 godina robije.

Градске вијести.

Godišnjica Rapalskog ugovora. Sutra se navršuje dvije godine od dana potpisa Rapalskog ugovora, koji još do danas nije izvršen, a teško je reći da li će skoro i biti.

U II. legiju Jugoslavenske Matice za god. 1922. sa svotom od 400 K upisaše se gg.: prof. S. Alfirević, uprav. V. Petrićević, D. Ivanišević i Dr. V. Lavš. S ovim se otvara upisivanje u II. legiju Jugoslavenske Matice.

Za liječenje trachoma. Na 15. novembra se otvara u Splitu Ambulanta za liječenje trachoma u zgradi Zdravstvenog Odsjeka (Livanjska cesta). Ambulantu vodi specijalista za očne bolesti Dr. Juraj Čurin. U Šibeniku se pak otvara Ambulanta za liječenje trachoma u pokrajinskoj bolnici i vodiče Dr. Nevenko Čošić. Pregled i liječenje u tim ambulanzama je besplatno.

Izdavanje i viziranje pasoša. Policijski Odsjek ovijem javlja zanimanicima, da će se stranke u pogledu izdavanja i viziranja pasoša primati svakim danom i to samo jutrom od 10—12 sati, osim nedjeljom i u svećanim danima.

Padanje cijena manufakturnoj robi. Usljed porasta tečaja našega dinara počele su znatno padati i cijene manufakturnoj robi. Tako je cijena engleskom štofu za odijela pala od 400 dinara na 220, češkom flanelu najbolje vrste od 40 na 24, šifonu za rublje od 19 na 12 dinara itd. Ali to je u Zagrebu, Sarajevu i dr., a ne kod nas u Šibeniku.

Poskupljivanje duvana. Uprava Monopola opet je povišala cijene duvanu. Povišica je srazmjerno velika i od sada stoji: duvan, pakličić od 25 gr.: najfiniji hercegovački din. 7.50; fini hercegovački din. 5; srednji hercegovački din. 4; obični hercegovački din. 2.50; scoški na kilogram din. 75. Cigarete, po 10 komada: Narenta din. 6; Flor din. 5; Orijent i Balkan din. 3.50; Ljubuški din. 2.70; Una din. 2; Bosna din. 1.50; Hum din. 1.25; Vrbas din. 1. Kako se vidi, neke vrste su povišene za blizu 100 posto.

Iz „Filharmoničkog Društva“. Kako ćemo mjesno „Filharmoničko društvo“ sprema doskora veliki crkveni koncert, kojeg će prirediti u stolnoj crkvi sv. Jakova. Na programu će biti zastupana djela starih, klasičnih i modernih glazbenika za mješoviti, muški i ženski zbor i orhestrar. Koncert će se održavati 3. decembra.

Porota. Sinoć, kasno, završen je pretres, koji je trajao puna tri dana, optuženima za razbojništvo, učinjeno na braći Vitazima. Porotnici su oslobodili krivične odgovornosti Damjana Jokića, Milu Čirjaka i Jandriju Banića; a potvrdili je Trivunu Lakiću, Luki Čirjaku, Jandriju Tokiću, Miljku Pupovcu i Petru Ernjaku. Sud je osudio Lakića na 10 god., Čirjaka na 7 god., Tokića na 6 god., Pupovca na 14 god. i Ernjaka na 12 god. teške tampnice poostrene sa 1 osamnenjem na dan učina svake godine pojedinoga.

Oskvrnuće. Dne 8. XI. bio je uapšen po dr. policiji Z. A., težak iz Šibenika pod sumnjom da je htio oskvrnuti desetogodišnju djevojčicu V. A. iz Šibenika. Bio je predan u sudbene uze na raspoloženje dr. odvjetnika.

Velika krađa. Na prijavu oštećenika Juras Mate pk, Vicka iz K. Stafilića (kod Trogira), da mu je Vuković Mate pk. Šime iz Dubravica, opć. Skradin, pokrao dne 8. XI. u K. Stafiliću 3750 dinara u novcu i raznih zlatnih predmeta u vrijednosti od 13—14.000 dinara, pomnim traganjem uspio je dne 9. XI. državnom redarstvu zateći osumnjnika Vukovića baš u času, kad je ovaj nudio predmete na prodaju u jednoj mjesnoj zlatariji. Vuković je bio odmah uapšen. Kod njega su bili pronadeni gotovo svi zlatni predmeti. Glede novca u početku je tvrdio, da ga je predao P. P. u pohranu, ali kasnije je to zanijekao. Obojica su bili predani dr. odvjetništvu.

Darovi „Uboškom Domu“. Don Marko Ivanišević, župnik iz Jesenica din. 30; Šibenska Okružna Banka raznih jestiva u vrijednosti din. 1443; Općinsko Upraviteljstvo u Šibeniku kao izvanrednu pripomoć, raznih jestiva u vrijednosti din. 4125. — Darovateljima najsrdačnije zahvaljuje uprava.

Brzojavne i telefonske vijesti

(Posebni izvještaji „Dalmatinskog Radikala“).

Izvanredni kredit vojsci.

800 milijuna dinara — Opozicija protiv kredita — Pitanje kredita pred Skupštinom.

BEOGRAD, 11. Jučer prije podne nastavio je finacijski odbor svoju sjednicu, na kojoj je u pojedinostima pretresao zakonski predlog o kreditu vojsci u iznosu od 800 milijuna dinara. Član po član bio je primljen ogromnom većinom. Jedino su klerikali bili protiv naoružanja vojske. Zatim je bilo pokrenuto pitanje u kom se roku imaju isplatiti bonovi, koji će se izdati povodom ovog kredita. Ministar financija tražio je, da se ovaj rok ne stavlja u zakon, ali je to finacijski odbor shvatio kao potrebu i sa većinom glasova ustanovio rok od tri godine. Iza toga je fin. odbor uputio taj zakonski predlog Skupštini. Za izvještaj je određen dr. Milan Srčić. Zakonski predlog glasi: 1. Ovlaštuje se ministarski savjet, da izvrši nabavku potrebnu za vojsku i to u iznosu od 800 milijuna dinara; 2. Za isplatu ovih 800 milijuna dinara ministarstvo financija izdavače državne bonove od 200 milijuna dinara, koje može eskompirirati sa interesom ne većim od 1 i po po sto. Svake godine unosiće se potrebne sume u budžet. Bonovi se moraju isplatiti za tri godine; 3. Ovaj zakon stupa u život kad ga Kralj potpiše, a obaveznu snagu dobiva, kad bude obnarodovan u „Službenim Novinama“.

BEOGRAD, 11. Sinoć od 5 do 7 sati održana je sjednica Narodne Skupštine. Prije prelaza na dnevni red saopštio je predsjednik da je primio zakonski predlog o kreditu od 800.000.000 dinara za vojne nabavke.

Iz obavljenih formalnosti nastavljena je rasprava o ratnoj odšteti. Govorili su Stehović, Spaho, Kučić, Avramović i Agatonović. U 7 sati sjednica je bila zaključena, a iduća urečena za danas poslije podne sa dnevnim redom: Izvještaj finacijskog odbora o zakonskom predlogu od 800 milijuna dinara za vojne nabavke. Prema tome će se današnja sjednica Skupštine, poslije običnih formalnosti, proglasiti tajnom sve dok se bude vodila diskusija o tom kreditu. Prije prelaza na glasovanje opet će se proglasiti javnom.

BEOGRAD, 11. Sinoć su opozicione grupe održale sjednicu, na kojoj su zaključile glasovati protiv kredita za naoružanje. Poslanici opozicionih grupa traže, da se vlada stavi pred sud i oni će odmah glasati za taj zakon, jer smatraju da vlada kroz dvije godine nije vodila brigu za vojsku, pošto tek sada traži kredite.

Stambulljski kod Kralja.

BEOGRAD, 11. Jučer iza 12 sati primio je Nj. V. Kralj u audijenciju predsjednika bugarske vlade Stambolijskoga i s njim se zadržao u duljem razgovoru. U 1 sat predsjednik Pašić dao je u „Grand Hotelu“ bonket, kom su prisustvovali osim Stambolijskog i njegovog patrije, svi ministri, predsjednik Skupštine i šefovi kluba. Poslije podne, bivši bugarski poslanik na našem dvoru, Todоров dao je čajanku u bugarskom poslanstvu. Na večer je Stambolijski oputovao iz Beograda za Ženevu, Pariz, a odatle će u Lousannu.

Poslije konferencije Stambulinskoga sa Pašićem i Ninčićem Stambolijski je izjavio novinara među ostalim, da je bratoubilački rat izazvan zbog međusobnog nepoznavanja. Naglasio je da mu je drago što je došao u Beograd i da je to bila priprava za sporazum i što uže zблиženje između kraljevine SHS i Bugarske.

Pretres zakona o činovnicima.

BEOGRAD, 11. Jučer je zakonodavni odbor nastavio pretres zakonskog projekta o činovnicima i službenicima građanskoga reda. Dr.

Spaho iznio je mnoge prigovore protiv stalnosti i materijalne obezbjeđenosti činovnika. Vidanović je iznio uzroke korupcije i predlagao neke izmjene. Nakon govora Moskovljevića sjednica je prekinuta i nastavlja se danas.

Program parlamentarnog rada.

BEOGRAD, 11. G. Pašić izvjestio je Davidovića, da je radikalni klub za pregovore sa demokratima delegirao Ljubu Jovanovića, M. Gjurčića i V. Andrića, da se u toku današnjeg dana sastanu s delegatima demokrata, Davidovićem, Pečićem i Vilderom, da rasprave o programu parlamentarnog rada.

Novi talijanski poslanici.

RIM, 11. Za talijanskog poslanika u Londonu imenovan je bivši ministar spolnih posala Della Torretta, a u Berlinu Allesano.

Ozbiljan položaj na Istoku.

Jednodušni istup Saveznika.

RIM, 11. Talijanska vlada dala je naredaje da odmah tri ratne lade otplove prema Carigradu, gdje će štiti talijanske interese. (U Dardanelu je već stiglo 6 engleskih razarača, a očekuje se i dolazak 5 krstarica i 3 oklopnjača). U ministarstvu spolnih poslova položaj se prosuduje ozbiljno. Mussolini je izjavio zastupnicima angorske vlade, da se ne smije poći predaleko jer su Saveznici odlučili, da ne učine ni korak više od učinjenih koncesija.

Na konferenciji u Lousanui prisustvovali Rusija i Bugarska ali neće biti pripuštene generalno debati, već će biti saslušane samo u onim stvarima koje tangiraju njihove interese.

„Idea Nazionale“ piše, da se Italija mora odrići se Bugarske i njenih interesa. Haire, jer da je to potrebno radi oslobađanja Balkana.

PARIZ, 11. Poincare je održao u Komori dulji govor, u kom je naglasio, da je Francuska solidarna sa Engleskom u istočnom pitanju i u pitanju mjera protiv Turke.

LONDON, 11. Sve vijesti o abdikaciji Sultana ne odgovaraju istini.

BEOGRAD, 11. Ministarski Savjet raspravljao je o prilikama na Istoku i o konferenciji u Lousanni Dr. Ninčić je potanko referisao o agresivnosti Turaka, radi čega su se odnosi između naše Kraljevine i Turske zaoštrili, te će vjerojatno i naša vlada poduzeti zajedničke korake sa Saveznicima.

Burze.

ZÜRICH, 11. Deviza: Zagreb 2.23.

— Generalni inspektorat ministarstva financija izradio je pravilnik za novi srednji državni kurs za našu i stranu monetu i za sve strane valute.

— Odbor za ishranu pasivnih krajeva narodne odbrane izabrao je Patrijarha Dimitrija za potasnog predsjednika.

— Beogradske novine pišu, da će još tečajem ovoga mjeseca uslijediti imenovanja prvih dvorskih gospođa Njezina Veličanstva kraljice. Prvih će dvorsku gospođu imenovati kralj, koja bi imala biti vrhovna dvorska mestovnica kraljčina. Ostale bi se onda imenovale na predlog ove. Iz svake pokrajine imala bi se uzeti jedna gospođa.

Модерно уређена

„Нова Штампарија“
у Шибенику
препоруча се п. и. општинству.

Jesam li poslao

predplatu?

Traži se gospodica, sa poznavanjem strojopisa, (cir. i lat.), te talijanskog jezika. Prednost, koje poznaju stenografiju i njemački. Ponude pisane vištoručno u jezicima koje ista poznaje na upravi „Dalm. Radikala“ pod „Sposobna“. 3—3

Помажите „Просвјету“!

RIKARD DELFIN

(prije ANDR. DELFIN)

13

TRGOVINA POKUŠTVA
SA STOLARSKO-TAPE-
TARSKOM RADIONOM

ŠIBENIK (Obala i ul. Sv. Ivana).

BANCA DALMATA DI SCONTO D. D.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

Prima uloške na knjžice i na tekući račun. - Eskomptira mjenice. - Obavlja sve burzovne naloge te isplate na sva tuzemna mjesta. - Izdaje čekove i kreditna pisma. - Financira trgovačka, obrtna i industrijalna poduzeća. - Obavlja sve štedioničke i bankovne poslove najkulantnije.

Brzovjani naslov: DALMASCONTO.

21

TEHNIČKI URED OSCAR KRAUS

VIA S. NICOLÒ N.º 4. - TRIESTE

Motori za lađe i jedrenjače na benzin i naftu prve Njemačke konstrukcije. Mašinerija potpuna za fabrike tjestenina i uljarskih proizvoda.

22

CIJENE U DINARIMA, izvještenja i proračuni besplatno.

koncentrisan ogroman

Чок и Манојловић

фабрика црквених воштаних свећа Шибеник (Далмација).

Иарађује црквене воштане свеће сваке величине. - Специјална израда свећа са патписима:

„Ко Крсто Име слави оном и помаже!“ и
„Мир Божји, Христос се роди!“

Тко

од трговца, ловца, лугара и осталог грађанства и околце

тражи

пушача, револвера, саџме, барута, патрона и осталог ловачког прибора, те све у струку мјешовите трговине spadajuće предмете и свијећа

тај

нека се обрати изравно на тт.: **Јакв Дулибић** и друга коју

ће наћи

у Шибенику на пазару и бити уз умјерене цијене послужен.

10

OSNOVANA 1884. „CROATIA“ OSNOVANA 1884.

Осигуравајућа Задруга у Загребу. - Подружница за Далмацију у Сплиту. - Главно Заступство у Шибенику.

Poslovne grane osiguranja:

Пожар, Провала, Незгоде, разлупање стакла, осигурање транспорта. Животна осигурања све могуће врсти. Осигурање мараза за дјecu, обитељско осигурање. - Осигурање доживотних рента итд. Police „Croatia“ животног осигурања служе као кауција при женидби gg. oficira. 19

Алекса Баљковић - Скрадин - ЂЕВРСКЕ

ПОДРУЖНИЦА

ВЕЛИКОПРОДАЈА СОЛИ

Трговина сваковрсном робом у јестиву, грађевним предметима, кожама, рукотворинама, житији, гвожђарији, стаклу, порцулану, ситнарији. - Папириница - Све на мало и велико.

Позор путници!

Гостиона у Ђеврским са врућим и хладним јелом као и свака згода са великим обором. - Шталама за коње, карове, кочије, ауте. - Кревети за путнике. - У свако доба отворено са браом послугом уз најнижу цијену. — Препоручујем се п. н. путницима и пријатељима за што бољи посјет.

17

НОВА ШТАМПАРИЈА - Шибеник

Штампарија је снабђевена свим модерним ћирилским и латинским писменима, те врским стројевима на електрични погон. — Прима на израду све званичне, трговачке и парохијалне тисканице, те остале радње спадајује у графичку струку. - Складиште свих тисканица за српске православне цркве и парохијска звања.

РАДЊЕ СЕ ИЗВРШУЈУ БРЗО И ТОЧНО.